

Ons geliefd kind *Virgine*, bij 11 jaren oud, ontveel ons heden.

J. R. KLEIJN
G. LE CONGE.

's HERTOGENBOSCH, 3 September 1859.

Eenige kennisgeving.

(3344)

Verkoop van eenen ZOON, M. M. van Leer, le Comge. Koning, 13 October 1859. (3354)

Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons geliefd eenigen Zoonje *Bonard Gérard*, in den ouderdom van twee jaren en vijf maanden.

G. STOMPENDISSEL
S. C. STOMPENDISSEL,

(3355)

Albrecht.

VENDOTIE

Op Donderdag den 27 October 1859, in de **TOKO** van wijlen Mevrouw

M. JANET

door

CASSALETTE & CO.,

van een factuur mode artikelen als: **Barège & Mouseline, Robes, geborduurde kraagjes en Zakdoeken, Bloemen en Coiffures, Lint, Handschoenen, Kant, Blonde, opgemaakte Hoeden, etc., etc.**

en

51 St. JAPANSCHER ZIJDE

75 JAPANSCHER CHALES

5 KEIZERLIJKE KABAJEN

50 St. ANANAS ZIJDE

10 CHINESCHER CREPE CHALES

Verder:

Zijden batik Sarongs en Slendangs, Handdoekgoed, fluweelen Mutsjes, Tafelkleeden, eenige Chinesche Laadjes, Tafel en Toiletflacons, een partij *Fine* Parfumerien, Eau de Cologne, etc., Schilderijen, enz., enz.

Op **Woensdag** den 26 October voor een ieder te bezichtigen. (3362)

OP DE VENDUTIE

van Donderdag 27 October, voor de Toko van wijlen **Mevrouw Janet,**

zal nog worden verkocht:

eene partij bijzonder fraai

KINDERSPEELGOED.

(3385)

CASSALETTE & Co.

VENDOTIE

Vrijdag den 28 October 1859,

voor het commissiehuis van

J. SPEET,

tegen 4 pCt. vendusalaris,

VAN DIVERSE LIJNWADEN,

Bengaalsche Zeep,

bronzene Tafellampen, Verguldsel, Zijden Stoffen, Chinesche Krippe Shawls, kinder Kousen, fraaije gekleede Pappèn, Revolvers,

EEN AMERIKAANSCHER KETTINGPOMP,

500 vellen Kap- en Toigleder,

JAPANSCHER SAKKY,

Gibus Hoeden,

fraaije witte marmeren bladen voor Consules,

fraaije pleeten, koperen en zwart verlaakte

WAGEN- EN BENDYTUIGEN,

recht Gouddraad, Pailletten en Cantiljen

350 zakken Menier.

(3389)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 28 October,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

zal zonder reserve worden verkocht:

50 VAATJES PUIKE GRASBOTER

van het welbekende merk van *van der Leeuw*, bij kleine hoeveelheden,

Eenige vaten boter inhoudende 80 lb,

En 2 nieuwe prauw papan van 3 en 1 kojang.

(3388)

Op de Vendutie

van Vrijdag, den 28sten October,

bij

J. SPEET,

zal nog zonder Reserve worden verkocht:

10 Kisten Petits Pois,

100 Saucies de Boulogne en

40 Kisten à 24/2 flesschen

CHAMPAGNE.

(3392)

VENDOTIE

op Vrijdag den 28 October 1859,

ten huize van Mevrouw T. LEON, op het *Koningsplein* naast de Willems-kerk, door

Gebroeders VEIT,

van een zeer netten, en nog zoo goed als nieuwen Inboedel, bestaande uit: Zeer elegante en naar den laatsten smaak bewerkte **Europesche Meubilaars**, waaronder: Een **Ameublement** bekleed met rood velours d'Utrecht, een dito met zwart paarden haar, een dito van Ambonschhout, twee groote en rijk bewerkte **Etagères** met **Spiegels**, **Kleederkasten**, **Spiegelkast**, **Consoles**, **Tafels en Knapen** met wit marmeren bladen, een **Psyché**, **Speeltafels**, **Eet-tafel**, **Secretaire**, **Schrijftafel** en **Bloemen-tafel**, (alles van **Masief Mahoniehout**).

EEN PIANINO,

Lampen, **Spiegels**, **Schilderijen**, **Perdthies**, **Vazen**, **Zilver**, **Pleest**, **Cristal** en **Glaswerk**, **IJzer-ledikanten**, **Rotting-matten**, **Carpetten**,

RIJTUIGEN, PAARDEN, ENZ.

Op Donderdag den 27sten te bezichtigen. (3349)

Vendutie

op Maandag, den 31sten October 1859,

wegens vertrek,

ten huize van den WelEd. Heer J. J. Mijnsen, op *Tanabang*, door

JOHN PRYCE & CO.,

van een bijzonder fraaijen en goed onderhouden Inboedel, bestaande uit:

Mahoniehouten Ameublementen, **Spiegel etageres**, **Mahoniehouten kasten**, do. **Ledikanten**, een groot **Schutsel**, een zeer fraaije **Ottomane**, groote **Spiegels**, **Pendules**, een fraai **Tapijt**, **Alcatieven**, een **Stel Lampen**,

bestaande uit:

3 groote **Hangkroonen**,

10 **Hanglampen** en

4 **Muurlampen**.

Psychés, eene welluidende **PIANINO** van **Bjelen**, een fransch **BILLARD**, een ijzeren **Brandkast**, **Zilveren Lepels** en **Vorken**, do. **Vazen** en divers ander **Zilverwerk**, **Porcelainen Eetserviezen**, **Glas- en Cristalwerk**, enz., verder van

1 fraaijen **Engelschen Coupé**.

1 **Vis-à-Vis**,

1 **Mylord**.

1 **Palankijn**.

Goedgedresseerde en hardlopende wagenpaarden, als:

1 span **Vosser**.

3 " **Brune paarden**.

2 " **Isabellen**.

} overwalsche.

benevens:

2 uitmuntende **Bendie-paarden** en

1 Goedgedresseerd **Rijpaard**,

1 **Kar met Paard**, **Stellingen**, **Keukengereedschap**, enz., enz.

Op **Zondag** te voren te bezichtigen. (3368)

VENDOTIE

Maandag 31 October 1859.

à 4 pCt. Vendusalaris,

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & C.

van diverse Lijnwaden, 600 picols oud IJzer, 86 vaten Spijkers, door zeewater beschadigd, voorts nog diverse IJzeren gereedschappen, Provisien en Dranken, etc.

(3393)

Out-Vendutie

op Dingsdag 1 November,

op het *Meerzandplein*,

door

CASSELETTE & CO,

van **Balken, Dolken, Kromhouten**

en **Ribben.** (3387)

VENDOTIE

op Dingsdag den 1 November 1859,

wegens vertrek:

ten huize van den Luitenant-kolonel der Infanterie den WelEd. Gestr. Heer J. O. J. SMITS, te *Welleveden*, door

Gebrs. ROSELJE en Co.,

van een uiterst netten Inboedel bestaande uit: Een zeer fraai bewerkte **massief Mahonyhout Ameublement** bekleed met **Velour d'Utrecht**.

Waschtafels, Consoles, Toilet & ronde Tafels allen met wit **Marmerenbladen**, **Knapen Speeltafels, Etagères, diverse Canapés & Steelen, Kasten, Ledikanten, groote Spiegels, Lampen, Pendules, Vazen,**

waaronder: 2 zeer fraaije van *Cararisch Marmer*,

SCHILDERIEN,

waarvan eenige in *OLIEVERF* van *Horace Vernet* en *Pleyzier*, **Porcelainen Serviezen, Modern Zilver-Pleest** en **Kristalwerk**.

Eene kleine doch zeer zeldzame

COLLECTIE INLANDSCHE WAPENEN

van *Java, Sumatra* en de *Zuid-, Oost- en Westkust van Borneo*, bestaande hoofdzakelijk uit:

Krissen, Kiewangs, Lanssen,

komplete **Daijaksche**

Wapenrustingen, etc.

wijders:

Twee spannen perfecte **Maccassaarsche**

WAGENPAARDEN,

drie goede **Rijpaarden**, een **Mylord**

en **PALANQUIN,**

voorts:

Martevanen, **Dispenskasten**, 400tal **Japansche Chinesch Porcelainen Potten** met prachtige bloemenwaasoudet zeer zeldzame

Een en ander op **Zondag** te voren te bezichtigen.

(3379)

VENDOTIE

op Woensdag, den 2 November 1859

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & CO.,

à 4 pCt vendusalaris,

van een groot factuur diverse goederen, bestaande uit

6 FRAAIJE JAGTGEWEREN IN KISTJES,

80 Stellen Wagen- en Bendijveeren met assen, fraaije Wagen- en Bendijlantarens,

Scheermessen, Tafelmessen, Naalden, Brillen, Kruidhorans, Geldtrommels, Rottensvallen, Spijkerstjes, Heksloten, Horlogieveeren, Wandelstokken, Hoofdstellen, Stalhalsters, Hondkettingen, Tuigvernis, Schoensme, Schrijnkint, enz., enz.

Verder wat de reeds geannonceerde

500 vaten GUANINE

en ten 10 vaten **precies**, van eene

hooge drukking van 4 paardenkrachten, **horizon**

STOOMMACHINE

Deze **STOOMMACHINE** is geheel nieuw en onbruikt, compleet en als goed gegarandeerd. De teekeningen voor opstelling en metselwerk

aanwezig.

VENDOTIE

Woensdag 2 November 1859.

ingens verrek, voor het woonhuis van den heer EKSTROM, in de Gang-Batoe, (Koningsplein)

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

an eenen netten inboedel bestaande uit: Spiegels- en schilderijen, Hang-Tafel- en Muurlampen, Kasten, Stoe- en Tafels, Garapes, Bedikanten, Matten, Martevanen, voorts nog: een Collectie Hollandsche duiven, 2 span- en bruine Paarden, 1 span Isabella, en 1 Macas- rarsch rijpaard, allen goedlopend en goed gedresseerd. Engelsche Handchais, Engelsche tuigen, Zadel, waar- der een zoo goed als nieuw dames Zadel, Tuigen, etc.

Bij

GEBRS. ROSELJE & Co.

zijn wederom verkrijgbaar, de in Tropische gewesten zoo gunstig bekende zoogenaamde

Flanelle gezondheids HEMDEN,

VOOR HEEREN EN DAMES.

Deze hemden zijn vervaardigd van de zuiverste en fijnste

MERINO WOL,

zijn buitengemeen licht en Elastiek en veroorzaken bij het dragen hoegenaamd geen jeukte of prikkeling.

Alle Ervarene Geneesheeren zijn dan ook van oor- deel, dat deze hemden de eenigst doelmatige in Tro- pische gewesten zijn.

Het meestal gebruikte wordende flanel is te zwaar, wordt in het gebruik hard, overprikkeld de huid, belet de uitwaseming, en veroorzaakt daardoor onge- steldheden. Zij drie zien van een lang leven en voortdu- rende gezondheid willen verzekeren, gebruikte deze hem- den.

Pas ontvangen:

COGNAC (van Godard) Old CHAMPAGNE COGNAC, CHAMPAGNE van J. F. Denis à Chabon

Porter en Brown Stout, Pale Ale en Engl.

AZIJN

hier en in Engeland afgestapt, Seltzer Water in halve kanna, Mosterd, Zuur, Slaolie, Vruchten voor Taarten, Carpens, Olyven, Jams, Soepen in soorten, Red Herrings, Macca- roni, Carrot, Saucijs de Bologne, Leng Visch, Zm. Kaas, Amerik. Crackers, Wafer Bread en Biscuit in soorten, Hammen, Gerookt Vleesch, Rolpens,

TOEGELIJK

RECHTE ART EN WERK, voor Invaliden, Zuivere Castor en Echte Haarremmer, Olie, Chumie, Holloways PILLEN EN ZALF,

Belgaasche ZEEP in bollen en zakken, Amerikaansche Klokken, van 30 uren en 8 dagen,

ROSKAMMEN en BORSTELS, KRUID, Nederoogse SAMARANGSCHE HOOZELOTTOIC STOELEN,

Deur- en Hang Slooten, Elastique Schoenen, ALIABAROS

(3344) J. BROWN.

Pas ontvangen van Londen per Cecrops 15 RUITJEN,

REISCOUPES, BRIKKAS, 1 HANDWAGEN & 1 JAGTWAGEN.

(3364) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

WAAPSCHAFT TOONKUNST.

Muzikale Oefening voor Groot Orkest

op heden avond ten 8 ure in de Societeit de Harmonie.

Namens de Directie VRIESENDORP. Secretaris, (3389)

ALGEMEENE VERADERING

van STEMGEREGTIGDE DEELHEBBERS in de Ja- vasche Bank, op Dingsdag den 1sten November e. k., des morgens ten 10 ure, ten einde over het nieuw Octrooi te beraadslagen.

De Secretaris, VAN LENNEP. (3238)

COMMISSIEHUIS VAN J. SPEET.

Pas Ontvangen: Een factuur allerprachtigste

BIJOUTERIE

bestaande uit: Gezette en ongezette DIAMANTEN, BRIL- LANTEN, ROBIJNEN, SMARAGDEN en TO- PAZEN, allerfraaiste CAMEES en MOZAIK, stalen van 18 en 6 Karat en VESTKNO- GEN van Eendsteen, KRALLEN en FOUR- QUOISES, keurige GOUDEN BRACELETTEN, en Ruban bewerkt.

De artikelen van deze factuur, die weese- hume seldzame schoonheid en hooge waarde uitmuntten, zijn:

1e. Eene prachtige DAMES-PARURE van zuivere witte Oostersche Paarden en Brillanten, waarbij twee groote ROEBENOPPEN omzet met Brillanten, die voor hunne zeldzame grootte en schoonheid be- wonderingswaardig zijn.

2e. Een keurig bewerkte DAMES-PARURE van echte Smaragden omzet met Brillanten van het zuiverste wa- ter; dit prachtig toilet is allerfijnst bezet en bewerkt.

3e. Eene zeer fraaie gestelde Oostersche ROBIJN van zes karaat omzet met Brillanten.

4e. Eene ongezette ROZE-TOPAAS van 40 karaat.

5e. Eene geete SAPHIR 49 karaat.

6e. Eene groote fraaie AMATIST 40 karaat.

7e. Eene TOPAAS 37 karaat.

8e. Eene schoone SMARAGD van zeldzame grootte zijnde rond van vorm en wegende 216 karaat.

9e. Eene BRILJANT als RING gezet, helder van wa- ter en zuiver wit van couleur, wegende 50 gram of 254 karaat; de vorm is een eenigzins langwerpig overkant.

Al het bovenvermelde is allersmaakvolst bewerkt, de Edelgesteenten van de beste kwaliteit, en is het door het grootste Joutelier te Paris, JOSEPH HALPHEN & Co., Rue de Provence.

Het is de eerste maal, dat onder gelijk Factuur van zulke waarde en hoogst kostbare en smaakvolle Voor- werpen naar Java wordt gezonden; de prijzen zijn in evenredigheid naar de waarde der Edelgesteenten hoogst redelijk gesteld en dagelijks kan men alle de Preciosa's in het Commissie-Lokaal van J. SPEET bezichtigen.

De ondergeteekende heeft ook pas ontvangen: Licht, Houtraad, Gouden Pailletten en Cantilje. (3378) J. SPEET.

Per Cecrops. Allsopp's last India Pale-ale door E. Friend.

BARCLAY'S PORTER

FURZE'S PORTER

(3336) ABEELEN, DENNISON & Co.

WITTE MANDARIJN GEMBER,

van het laatste gewas en eerste kwaliteit. bij (3337) ABEELEN, DENNISON & Co.

Ijzeren bedikanten.

voeten. duimen. 6. X 5. 8. 6. X 3. 8. (Kinder) 4. 6 X 2. 6. bij (3342) ABEELEN, DENNISON. & Co.

Wederom ontvangen: Vier PIANINO'S uit de fabriek van Erard te Parijs en

Twee Pianino's uit de fabriek van J. H. Paling, te Rotterdam.

Allen voor dit klimaat vervaardigd bij (3359) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

De Ondergeteekende heeft het genoegen de Ba- tavijsche Danslieffhebbers te kunnen mede- deelen, dat hij uit Parijs ontvangen heeft

de beschrijving van de QUADRILLE DE LANCERS,

welke thans niet alleen in Frankrijk, maar in het grootste gedeelte van Europa gedanst wordt. In deze beschrijving zijn de figuren zoo duidelijk aangegeven, dat men zonder meester, na eenige dagen oefening deze Quadrille kan mede dansen. Ik twijfel geenzins of ge- noemde lieffhebbers zullen trachten zooveel mogelijk genoemde dans uit te voeren, ten einde de oude een- tonige en vervelende Quadrille te kunnen achterwege laten.

De prijs per exemplaar is f 2. Ook is bij den Ondergeteekende gelegenheid les te be- komen in

GRACIOUWNE. QUADRILLE. SICILIENNE. LANCERS. VARSOVIENNE. MAZURKA. KOLONNE. DUYTSCHHE POLKA. ENZ. SCOTISCH.

(3374) Adres Bazaar Baroe. J. BELLE.

Wederom ontvangen: Bombaysche Uijen.

(5566) J. BROWN.

VAN RIET EN TER GOUW.

Ontvangen in Commissie: FRAAI BEWERKTE

BUKSEN, GEMERES & BISTOLEN.

HARTSVANGERS met Bert. Zilveren monteed. MACONS BOLKEN. HAGEBEEK KRUIDHOOPEN.

3 PRACHTIG VERGULDE PENDULES.

(5534) Pas Ontvangen:

Zeer fijn gevlochten groen geschilderd IJzerdraad, in verschillende Breedten, geschikt voor Volkes of dispenskasten, ook voor Ramen om het indringen der muskieten te beletten, daar het vlechtwerk zoo fijn is, dat er geen insecten doorgegaan kan.

te verkrijgen bij de El en de K. van 50 vanden verminderde prijs. (3337) J. SPEET.

Tabak en Sigaren Committee.

Van alle kanten wordt door de Europeesche bevolking, zonder onderscheid van landgaard, op de meest onbe- krompene en milde wijze gehoor gegeven aan de op- roeping van het Committee. In sommige huisgezinnen is de belangstelling zoo groot, dat de kinderen hunne spaarpenningen ten beste geven. Met dankbaarheid ekeur het Committee, dat de vromste leden tot en met susteren bedroegen, de aanzienlijke som van f 2700.— Een bedrag van f 1000.— is daarvan reeds aangewend voor de Tweede Nederl. Expeditie.

De Expeditionnaire Troepen in het rijk van Samarang hebben niet minder aandacht op de sympathie van het publiek. Een gedeelte der ont- vangen bijdragen kan dan ook nu voor die troepen worden afgezonden.

Te Samarang was door een plaatselijk Com- mitte binnen den tijd van drie dagen bijeengegaard de belangrijke som van f 800.— (3348) BATAVIA, den 22 October 1859.

HANDELSZAAK

wordt door persoonlijke omstandigheden ter overne- ming aangeboden.

Nadere informatien onder Lett. A. Z. bij den boek- handelaar H. M. VAN DORP.

Batavia, 22 October 1859. (3397)

IJS.

Wederom à Comptant, tegen 15 Cents per pond verkrijgbaar:
 Bij maandelijks vooruitbetalen abonnement voor 10 Cents per pond.
 Het IJS-huis, is behalve op Zon- en feesda- gen geopend van 1 tot 4 's namiddags.
 (3388) E. CHAULAN, DEELEMEN EN Co.

COMMISSIEHUIS VAN J. SPEET.

De ondergeteekende ontving heden in Commissie:

Een prachtig factuur

Magnifique Zilverwerken,

alle GROOTE HOLLANDSCHE KEUR en aller smaakvolst bewerkt.

De voornaamste Voorwerpen zijn:

Zilveren Olie- en Azijn-Stellen,
 Idem Liqueur Idem
 Idem Inktkokers.

Rijk vergulde ZILVEREN KOP en SCHOTEL en THEE-LEPEL in foudraal.

Prachtige met Zilver gemonteerde KRISTALLEN DESSERT-VAZEN.

Soep-, Vla-, Gember-, Saus- en Suiker-Lepels.

TAFELSCELLEN.

ZILVEREN TRANCHEER MES en VORK in foudraal.

Zilveren Thee-Bladen,

Idem Banket-Trommels,

LEPELS EN VORKEN EN DESSERT-DITO.

Keurig bewerkte Zilver vergulde

BEKERS,

WIT MET DEKSELS,

bijzonder geschikt voor WEDLOOP-PRIJZEN.

Deze Prijs-Bekers zijn met gedreven zilveren Bloem werk versierd en met een Schild om eene Inscriptie op te kunnen graveren.

(3389) J. SPEET.

WAGTAN CHANA & Co.,

te bekomen,

Suiker in mandjes,

pas ontvangen:

DIVERSE SOORTEN

K O E K.

(3394)

Ontvangen:

een factuurtje

VERSCHÉ GROENTEZADEN,

welke bij den Ondergeteekende en bij den heer W. Ogilvie in de Stad verkrijgbaar zijn à 5 per pak, inhoudende 16 differente soorten.

U. TEUSCHER.

PASSAAR-BAROE, 26 October. 1859. (3384)

LET WEL.

Aan gezagvoerders van Schepen van

TJILATJAP naar BATAVIA bestemd,

wordt 100.— vracht aangeboden, tot den overvoer eener Scheepshoof met toebehooren.

Adres

(3369) KRUIJMEL te Batavia.

Wegens vertrek naar Europa, op billijke voorwaarden, de gelegenheid tot eene, één ruim bestaan opleverende geneeskundige praktijk, aangeboden in de binnenlanden, met overname van

Apotheek en Chirurgische instrumenten.

Brieven franco, letters J. C. aan

H. M. VAN DORP te Batavia

(3374)

WORDT TE KOOP GEVRAAGD

een ruim

HUIS en ERF.

met luchtige bijgebouwen.

Prijs opgave bij den Boekhandelaar

(3340) H. M. VAN DORP.

Men vraagt eene SECONDANTE,

grondig het Fransch en Hollandsch onderwijzende. Adres franco Letter A Boekhandelaar (3372) VAN DORP, te Samarang.

Een fraaije jonge Stier, Bengaalsch Ras.

bij den Uitgever dezes. (3332)

Wegens vertrek

3 geheele nieuwe en ongebruikte

CADOGANS.

Contant.

Te bevragen bij (3383) H. M. VAN DORP.

TE KOOP.

ACHT CEDOGANS

van Djatti hout zoo goed als nieuw.

Te bevragen bij (3367) G. KOLFF en Co.

medio November te aanvaarden, HET HUIS,

op Weltevreden Pazaar Senen) bewoond door den Heer Padingee. (3355) A. A. CLUWEN.

Een gedeelte van de

TOKO op Passar Pisang

vroeger geoccupeerd door de Heeren Abeelen, Dennison & Co.

Te bevragen bij (3366) J. BROWN.

KAMERS TE HUUR,

op den hoek van Rijswijk en Gang-Secretarie Oost-Zijde. (3381)

Terstond

ad f 80.

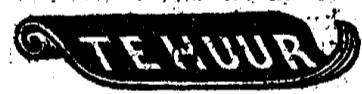
het HUIS vroeger bewoond den Heer Brevet, op den weg van Tana-Abang.

Adres (3393) G. KOLFF en Co.

Een zeer logeabel HUIS gelegen op den weg van Ta-

nahang. Dadelijk te aanvaarden. Te bevragen Bureau Java-Bode. (3356)

EEN

HUIS,

gelegen in Gang Scott, bewoond den Heer Rudolph, te aanvaarden 1 December a. s.

Adres

(3345) G. JOSEPH.

EEN HUIS

in de Berendrechts-

laan bewoond door den heer J. C. Homswinkel. (3338) A. THIEBAULT.

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

Korstige Melaatsheid, Leprosheid, en alle huidziekten, weeschen veel angst en raessetjker in warme dan in gematigde luchtstrekken. In Oost-Indie, Java en de Mauritius worden duizenden door de melaatsheid aangetast en slagtoffers dezer ziekte. Wanneer de huid begint dik en ruw te worden en zich eenige plekken van eene donkerachtige, goede kleur verschoren dan wordt het tijd dat men den vijand tegengaat. Gewapend met Holloway's Zalf en Pillen wordt de overwinning spoedig behaald. Het bloed werpt het vergift uit het lichaam, en alle spoor der krankheid verdwijnt, de eetlust komt terug, en de geestvermogens, kwijnende door de gedachte aan mismaaktheid en misschien de dood zelve, worden door het gebruik dezer onschatbare medicijnen, van vreugde opgetogen.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:

- Doozjes pillen à f 1.— f 3.— f 5.—
- Potjes zalf à f 4.— f 5.— f 6.—
- Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
- Banjoemaas • M. S. Chervinan.
- Poerworedjo • F. Neumann.
- Soeracarta • W. Veklman.
- Djoejokarta • Britj & Co.
- Salanga • F. Krnthoffer.
- Tagal • Wed. Dort.
- Cheribon • W. Galistan.
- Cheribon • M. Blok.
- Samarang • H. L. de Lyon.

de hoofdagenten Soesman & Co. (3370)

HERTHA.

Losse Bladen uit het groote boek van schiedemis, Natuur en Kunst, verzameld J. J. L. ten Kate, met 40 fijne Staalgravuren en bijdragen van bekende Nederlandsche schrijvers.

In rood maroquinen band, verguld op snij.

Prijs f 12.—

(3376) H. M. VAN DORP BATAVIA, 24 October 1859.

Boekhandel: H. M. van Dorp, te Batavia.

Ontvangen een dertigtal

HOLLANDSCHE BLIJ- EN TOONEELSPELLEN

zeer geschikt voor Liefhebberijtooneelen.

Het boek der Uitvindingen, Ambachten

Fabrieken, 5 dln. met pln. in fraaijen band f 2

Volks-Encyclopedie. Algemeen Woordenboek behandelende Kunsten en Wetenschappen, levende beroemde mannen, nijverheid. Stouwen, deel 1-4 f 10.—

WOORDENBOEKEN.

Nouveau Dictionnaire de poche des langues Francaises et Anglaises f 6.—

Nieuw Zakwoordenboek der Hollandsche en Fransche talen f 6.—

Idem. Idem. der Hollandsche en Engelsche talen f 6.—

Idem. Idem. der Hollandsche en Nijdsche talen f 6.—

Idem. Idem. der Hollandsche en Nijdsche talen f 6.—

Kunst Woordenboeken, Woordenboeken der Nederduitsche taal van Bomhoff, W. Land, Marth en anderen. (3377)

BURGMULLER. Handleiding voor het Pianospel. Leerboek voor eerstbeginnenden.

Iste Afd. Eerste beginselen, 2de Afd. de 1ste majeure en mineur gamma's, 3de Afd. Keur van stukjes voor 4 handen.

De Iste en 2de afdeeling, afgewisseld door vermakelijke stukjes.

Prijs f 5.—, franco per post f 6.—

(3382) H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1859.

Boekhandel: G. Kolff & Co.

Inteekening geopend op het werk.

DE DERDE MILITAIRE EXPEDITIE

KIYAND BALI

in 1849, 317000

MET KAARTEN EN PLANNEN.

DOOR DEN KAPITEIN

A. W. P. WETZEL.

Prijs f 6.— in katernen band.

Uitgegeven ten voordeele der verfallente Militairen der jongste Bontsche Expeditie. (3347)

Vertrekkende Personen.

J. L. Hughan, verlaat Java voor eenige tijd, generale gemagtigden de heeren van Stooten, Morgan en Co. (3363)

Het vertrek der

STOOMBOOT

OENARANG,

naar Samarang en Soerabaja is voor de maand

OCTOBER

bepaald als volgt:

Van SOERABAJA naar SAMARANG, den 28sten

" SAMARANG " BATAVIA, den 30sten

Telkens des morgens ten 8 ure.

Nadere informatiën bij de Agenten,

(3300) LANDBERG, BEZOET DE ZON & Co.

Stoom-gelegenheid

NAAR CHERIBON, SAMARANG en SOERABAJA, op Zondag den 30 dezer. (3366)

Nadere informatiën bij

(4390) W. CORES DE VRIES.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG

wordt aangeboden met het Schip

SARA ELIZABETH

KAPT. SCHUYMER,

zullende die bodem pingvader aanstaande van hier vertrekken. de Agenten

(3386) W. W. DE VRIES, CASALLETTE EN Co.

BATAVIA.

In den morgen van den 25sten October 1859, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van Batavia naar Buitenzorg vertrokken.

Op Zondag ochtend is het 11de bataillon infanterie, bestemd voor de 2de Bonische expeditie, alhier ingescheept. Een menigte belangstellenden, zoo dames als heren, bevond zich aan de werf, om getuige te zijn van dit vertrek. De goede houding der troepen, de goede geest, die hen bezielde, viel ieder in het oog en wekte de verwachting, die men van den goeden afloop der expeditie koestert. Het doel van dezen togt en overtuiging, dat de krijgsman zijn pligt volbrengt, en voor henensnelt, waar gevaar, onthoringen en ongemakken van allerlei aard hem toeven, mogen de harte des afscheids lenigen, die zoo velen diep gevoelen bij den laatsten handdruk van bloedverwant of vriend. Een ingezetene van Batavia heeft zijne sympathie voor onze troepen kenbaarder gemaakt, dan de heer H. Post, eigenaar van het Marinehotel. Voor het gebouw zijke een chassinet, waarop te lezen stond: »Keer met om terug, God zij met U!" terwijl een keurige verlichting, spaard met het afsteken van vuurwerk, de impressie daarvan verhoogde.

Dezen wensch koesteren mij allen: nl. dat voorspoed de troepen onzer dapperen verzelle, ziekte verre van hen afjave; dat zij de weerspannige Boniërs geheel aan ons verzag onderwerpen, en keerén zij zoo tot ons terug, met roem overladen, met geregte aanspraak op de dankbaarheid van al wie het wel meent met moederland en kolonie, dan — al moge er ook een traan van weemoedige herinnering vloejen bij de gedachte aan hen, die de behaalde zege met hun hartbloed hebben gekocht en de verafgelegen stranden met dat kostbare bloed hebben besproeid — dan zal de ontvangst der dapperen verdedigers van onze belangen, rust en veiligheid hartelijk zijn en tuigen van ons levendig besef van de waarde des N. O. legers!

Naar wij vernemen, bestaat het voornemen, het kader der officieren van gezondheid in Nederlandsch Indië met één overste, twee majoors en tien officieren van gezondheid der eerste klasse te vermeerderen. Ook lekt men ons mede, dat, in den loop van dit jaar en in het begin van het volgende, zes duizend man troepen ter versterking van het leger uit Europa naar hier zullen vertrekken. Wij vermoenen, dat het zeer wenschelijk zoude zijn, dat de getalsterkte der troepen bij de wet bepaald werd, opdat later weder geene vermindering plaats vindinge. Ook baart het ons verwondering, dat, bij de aanwerving van troepen voor Indië, het bestuur in Nederland zoo weinig werk schijnt te maken, om geboren Nederlanders aan te werven. Sommigen willen daarin eene poging zien, om de uitbreiding van het Nederlandsch element hier te lande te begeren te gaan, het, dat ons echter als met eene goede staatkunde niet verenigbaar voorkomt.

Maandag morgen zijn de voor de Bonische expeditie bestemde koelies ingescheept. Zij werden, onder aanvoering hunner kampongshoofden en het spelen van muziek, uitgeleide gedaan en verkeerden in zeer opgewonden stemming. Omtrent de plaats gevonden hebbende werfing liepen hier eenige geruchten, die echter gebleken zijn ten eene male met de waarheid, strijdig te wezen.

Men verzoekt ons de plaatsing van het volgende:

Aangenaam zoude het mij zijn, indien, in UEd. geslacht, en veelgelezen blad, het hieronder volgende konde geplaatst worden; het is langs dezen weg, dat ik de gelegenheid waarneem, om mijne familie, vele vrienden en kennissen, met het verongelukken van mijn onderhebbend schip, de *Laurens Koster*, bekend te maken.

Nadat ik voor eenige maanden van Java naar China vertrokken was, en thans de laatste plaats mijner bestemming (Amoy) bereikt had, moest ik hier ook al weder even als op Java mijn lot geweest was, door den ongelukken handelstoestand werkeloos blijven liggen; toen ik eindelijk een vrachtje veroverd had, dat, al verdienende ik er geen schatten bij, mij toch weder gaande zoude houden, had ik dientengevolge mijn schip beladen, en was klaar om zee te kiezen, om naar de haven van Shanghai, de eerste plaats van mijn contract, te stevenen, toen ik, in den morgen van den 25sten Augustus 1859, den loods aan boord nam, om mij naar buiten of in zee te brengen. Met het aanbreken van den dag hadden wij goed weer, een stijve N. O. koeltje, en voorspelden mijne weerglazen geenszins een vreeslijk storm, die weinige uren later zulke vreeselijke verwoestingen zoude aanrigten. Ik beval met den dag anker te winden en had, omstreeks 8 uur, stuurboords anker geligt, en zoude nu ook even als bakboords anker ligten, toen ik daarmee niet kon voortgaan, daar de al meer en meer aanwakkerende harte en het doorkomende eb'tij mij beletteden onder zeil te gaan, aangezien het schip door de vele omloopende anker liggende schepen niet konde slaags vallen. Ik wachtte dus tot des achtermiddags, toen de wind eenigzins Oostelijker geloopte was en het schip door stroom slaags lag, de loods beval anker te ligten en onder zeil te gaan. Ik liet daarop anker winden, doch de meer aanwakkerende koelte en zware stroom waren oorzaak, dat het schip niet slaags vallende, ik het anker winden moest staken en de zeilen weder vast maken. Ik acht mij verplicht te zeggen, dat de haven van Amoy, hoewel eene zeer goede ankerplaats, echter zeer beperkt is en, wanneer men er ook de beste ankerplaats uit de haven heeft, men nauwelijks zeven of acht scheepslengten van de rotsen en klippen verwijderd ligt. Des avonds te 7 uren van den 25sten, was de wind hard toenemende en heb ik mijn onderhebbend schip daarop wederom vertuid, of liever, meer verstaanbaar, het tweede of zware anker laten vallen, en vermeende nu gerust te kunnen zijn,

daar de deugdelijkheid mijner ankers en kettingen mij reeds vroeger gebleken was. Te 10 uren van den 28sten des avonds woei het reeds een storm; zoodanig waren wind en weer in kort toegenomen, en thans mijne weerglazen hard dalende of beter slecht weder voorspellende. Het weder, dat schrikkelijk toenam, deed mij te 12^u. 30' verschrikt opspringen, toen ik, met eene zware invallende bui, dacht, dat de ankerkettingen sprongen. Ik begaf mij onmiddelijk vooruit, doch zag daar, dat het schip achter zijn beide ankers drijvende was, en ik regt naar de klippen toezette, die zich achter het schip in korte nabijheid bevonden.

Ik beval onmiddelijk, en zoo was ook des loodsmans gevoelen, die zich nog bij mij aan boord bevond, om zooveel doenlijk ketting te steken, doch nu bespeurde ik, dat het schip reeds zoodanig was doorgegaan, dat het geheel door klippen omringd was, waarop het onherroepelijk zoude verbrijzeld worden, indien niet een spoedig bedaren van weder volgde en onmiddelijke assistentie verleend werd. De nacht was echter donker en het weder thans tot een typhoon geklommen, zoodat niemand mij ter hulpe kon komen. Ik had evenwel door noodschoten het mij dreigende gevaar zooveel mogelijk kenbaar gemaakt. Mijn toestand wezentlijk benard zijnde, zette ik met den dag onmiddelijk noodsein op; nog steeds was het weder toenemende, en had ik mijne equipage bevolen, om bramstengelen en raas neer te nemen, waarmede zij dan ook werkzaam waren en hetgeen volvoerd werd. Te 7u. in den morgen van den 29sten Augustus, op mijn noodsein afkomende, zond een alhier ter reede liggend Engelsch oorlogschip een boot ter assistentie, bemand met 1 officier en 54 man, aan wie ik een anker gaf om uit te brengen, ten einde het schip van de klippen zoo doenlijk vrij te winden, want sedert 5^u. 30' had het schip onophoudelijk liggen stooten, doch door wassend water bleef het nog niet vastzitten en wederstond de zwaarste stooten, die ons van het dek deden opspringen, zonder lek te worden. Genoemde boot, waaraan ik anker en trös gegeven had, ging nu van zijde, doch konde niet alleen het anker niet uitbrengen, maar stormde onmiddelijk zoodanig weg, dat zij een spoedig heenkomen naar land zocht, want zelfs mijn schip konde zij niet meer bereiken. Ik was nu bedacht, om de noodzakelijkste artikelen tot berging voor de hand te krijgen, want ik zag maar al te wel in, dat het lot van mijn onderhebbend schip hier beslist was; steeds stootte het zwaar en, daar het nu eene verschrikkelijke typhoon woei, was ik niet in staat, de minste poging aan te wenden tot redding van schip en lading. Daar het schip tusschen de klippen zat, die als 't ware op de reede lagen, was ik in staat een gezigt over de reede te hebben en kan gerust zeggen, dat er bijna geen schip op de reede lag, dat niet in nood verkeerde. Hier en daar zag men verscheidene schepen, wier ankers doorgegaan zijnde, op elkander gedreven waren en dreigden ieder oogenblik naar de klippen te stormen. Dit gevaar werd nog aanmerkelyk vergroot door de chinesche jonken, die meest allen van hunne ankers geslagen, hulpeloos en geheel verlaten tusschen, tegen en voor de schepen heen en weder stormden, totdat even als mijn ongelukkig schip de zeëen zegen tegen de klippen sloegen en deden zinken. Met het doorkomen te 2 uren van den 29sten Augustus, begon het weder te bedaren, en deed dertot mijne assistentie gekomen boot van het oorlogschip, die inmiddels van land was gekomen, nog eene poging, om het door mij aan haar afgegeven anker uittebrengen, doch was door wind en zee niet in staat, het in eene behoorlijke rigting te plaats en was ook na het schip, door het spoedig wegvallen van het water, reeds over het geheel op de klippen vastgeraakt. Ik heb daarop al het mogelijke geborgen, en moest mij-zelfven daarmee haasten, want te 5^u viel het schip bijna plat op zijde en brak ongeveer op de hoogte van de voorspanen doormidden. Het water, dat bij het buiten gewoon springtij, 6 voet hooger dan gewoonlijk was opgevloeid, liet het schip met laag water acht voet boven waterpas droog liggen. Zoodanig was het verongelukken der *Laurens Koster*, die weinige uren van te voren nog klaar lag, om in zee te loopen, en nu slechts een wrak kon geheeten worden. Ik heb al het mogelijke van het wrak geborgen, doch, daar mijne lading hoofdzakelyk uit suiker bestond, zoo ging deze geheel en al verloren.

Men kan zich ook geen denkbeeld vormen van de behendigheit in het stelen van de Chinezen in zulk een geval, en alleen door vuurwapenen en vuistregt, — want moed of onverschrokkenheit is juist geen hoofdtrek in het chinesche karakter, — kon ik die lastige brutale roofers eenigzins van mij afhouden. Ik eindig hiermede en zal alleen nog zeggen, dat het naar Java bestemde Fransche schip *Jean Bart* mede achter zijn ankers op het strand is weggeslagen, en dat de averijen aan de in de haven liggende schepen aanmerkelyk zijn; hier ontvingen wij het berigt, dat zeven schepen in Swatow verongelukt zijn; dagelijks komen hier schepen, geheel of gedeeltelyk masteloos, binnen en ik wil daarvan alleen het te Samarang te huis behoorende Ned. Ind. schip *Bintang Anam*, kapt. de Gee, noemen, dat geheel ontredder en masteloos hier voor eenige dagen binnen kwam en bovendien nog de equipage aan boord had van het Engelsche schip *Chieftain*, dat in het Formosa kanaal in deze zelfde typhoon was gezonken. Vele schepen worden nog vermist, doch daar ik mij niet gaarne met gissingen ophoud, zoo heb ik alleen daadzaken vermeld; het is evenwel waar, dat er voor vele schepen mag gevreesd worden, want de dagelijks ontredder binnenkomende schepen doen maar al te zeer zien, dat de typhoon mede op zee vreeslyk gewoed heeft. De wind was in de typhoon N. O. en N. N. O. en liep door het Oosten naar het Zuiden; laagste stand van mijn barometer 29.20, therm: 84. Ook de schade, door deze vreeslyke typhoon aan de kooplieden alhier berokkend, is aanmerkelyk, daar door het bijzonder hooge tij er begroot is plus minus \$ 10.000 schade aan de koopmansgoederen te zijn veroorzaakt.

Ik heb de eer mij met achting te noemen

UEds. Dw. Dienaar,

M. KOENEN,

Gezagvoerder van de *Laurens Koster*.

REDE AMOY, 19 September 1859.

— Blijkens de bekendmakingen, voorkomende in de Javasche courant van 21 Julij 1855 no. 32, is, naar aanleiding van de steeds toenemende behoefte aan goede leer- en leesboeken voor den Javaan, door het gouvernement eene premie en eene gouden erepenning uitgelooft, aan hem die, onder zekere voorwaarden, zoodanig boek zou vervaardigen.

Aangemoedigd door deze toezegging, heeft o. a. zekere Javaan radhen bagoes Moedjarad, gewezen leerling van den Javaanschen taalkundige C. Gericke, en daarna Javaansch schrijver ter algemeene secretarie, thans te Soerakarta aanwezig, onder den titel van »Gemakkelijke oefeningen in de Meetkunde.» vervaardigd eene vertaling in het Javaansch, van de eerste zamenspraken der Volksmeetkunde, uitgegeven door de Maatschappij Tot Nut van 't algemeene.

Dit werkje voldoet, naar het oordeel van verschillende deskundigen, geheel aan de bedoeling en is door de regering goedgekeurd.

Ter landsdrukkerij zullen daarvan 450 exemplaren worden gedrukt en, tegen den prijs van 13 cents per exemplaar, voor het algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Krawang. In den nacht van den 13den op den 14den October jl., is te Pamanoekan binnen geloopte eene sloep, bemand met drie matrozen, welke volgens hunne verklaring afkomstig zijn van het Amerikaansche schip *The Rhine*, gezagvoerder Wilson, dat op den 5den Junij jl. uit New-York is gezeild met eene lading steenkolen, voor Soerabaja bestemd, en welke bodem, in den nacht van den 4den op den 5den October jl., na Anjer te zijn gepasseerd, door broeijing der lading in brand geraakt en totaal is vernield.

Zooveel de drie geredde manschappen in de duisternis en tijdens de aan boord door den brand ontstane verwarring hebben kunnen nagaan, moet de geheele bemanning, uit 17 koppen bestaande, zich in vier sloepen hebben verdeeld, koers nemende naar Samarang, van welke vier sloepen alsnu éene te Pamanoekan is teregt gekomen.

De drie bedoelde zeelieden, twee Nederlanders en een Amerikaan, hebben, van slechts zeer weinige levensmiddelen voorzien, vijf etmalen op zee in hunne sloep rond geworven. Omtrent het lot der drie overige sloepen kunnen zij niet de minste inlichtingen geven.

Wester-Afdeeling van Borneo. Sambat. Bij het teruggaan van herhaalde kleine diefstallen te Serabi, ongeveer twee dagreizen van de hoofdplaats verwijderd, is de politie op het spoor gekomen van oplitgerijen, gepleegd door zekeren op die plaats woonachtigen Maleijer, Mohamad geheeten, welke den bijnaam Pandikar (den bekwaren, kundigen) had aangenomen, en beweerde inspiratie te ontvangen door verkeer met zielen van afgestorvene vromen en grooten.

Zoo vertelde hij onder anderen van den geest van een vroegeren Sultan van Sambat, Anom geheeten, de mededeeling te hebben ontvangen van goud te zullen vinden en beloofde aan hen, die hem in het zoeken naar goud wilden ondersteunen, eene tienvoudige winst. De ligtgelovige bevolking nam gereedelyk aandeelen in de voorgewende onderneming van Mohamad en bragt zelfs hoven haar vermogen daartoe bij.

Der priesters waren in deze zaak betrokken, wier verhouding tot Mohamad als helpers of als mede door hem bedrogenen nog niet duidelyk was gebleken. Het gerucht, liep, dat de zoon van den pandikar zich Pangeran Moeda liet noemen.

Mohamad en de vier priesters zijn voorloopig terzake van bedrog en oplitgerij gearresteerd. Een nauwkeurige omtrent hen ingesteld onderzoek heeft nog geene bewijzen opgeleverd, dat de politiek met deze zaak in verband staat.

Na de arrestatie dezer lieden hadden te Sambat bij nacht eenige balddadigheden plaats, zooals het werpen met steenen, hout en modder in de huizen der kampong, nabij den dalem gelegen. De waakzaamheid der politie heeft deze ongeregeldeheden spoedig doen ophouden, zonder dat het echter gekukt is, de plegers dezer balddadigheden magtig te worden.

Montrado. De rust bleef ongestoord en men nam eenige toenadering tot lust voor landbouw waar. De wegen in deze afdeeling droegen het bewijs van goede zorgen.

Sintang. Ook hier leefde de rust ongestoord. Eenige Maleijers uit Kajan hadden zich derwaarts verplaatst. Volgens geruchten was er weder een verloop van Chinezen uit Sarawak, waar alles minder gunstig moet gesteld zijn. Aanhoudende regens verhinderden in Sintang het gekapte hout der ladang's te verbranden; hetgeen bezorgdheid omtrent den rijstooft verwekte.

Banda. — In maand April II. werd in het bannelingen kwartier een diefstal gepleegd, ten gevolge waarvan zeker Javaansche bediende, Sakario genoemd, werd in hechtenis genomen. Deze beled zijne schuld, doch noemde als medepligtige zekeren Kasah. Nadat ook deze in hechtenis was genomen, kreeg in de maand Junij de politie vermoeden, dat de meester van Sakario, Raden Prawiro di Poero, aan den diefstal schuld had. Naauwelijks was deze laatste in verzekerde bewaring gesteld, of zekere Achmad bin Abdoel Gafoer deed aangifte bij het bestuur, dat Raden Prawiro di Poero, de banneling Djojo Tirta, de chinees Lim Kisoei en Raden Poespo Admodjo zich bij eede verbonden hadden, om het bannelingen kwartier in brand te steken, den opziener en den hoofdmandoer van dat kwartier, benevens de persoon, bij wien de boven bedoelde diefstal was gepleegd, Mas Joedo Sepietro, te verwonden, vervolgens den resident, den secretaris, den pakhuismeester, den commies-betalmeeester, den oud secretaris en magistraat M. Lantzius, benevens de ter hulpe snellende officieren en militairen van het leven te berooven, de hoofdplaats aftelopen en eindelijk te pogen, het Chinesche kamp en het bannelingen hospitaal in brand te steken.

Achmad bin Abdoel Gafoer deelde bij deze aangifte tevens mede, dat hij-zelf een der zaamgezworenen was, doch dat hij slechts daarom lang had gedraaid met deze helsche plannen te openbaren, ten einde met humane geheele uitgestrektheid volledig bekend te worden en niet door gesprektheid met den resident of den magistraat de achterdocht der overige deelnemers op

tewekken. Toen echter de hoofdaanlegger, Raden Prawiro di Poero, in hechtenis was gesteld, achtte hij zich bezwaard, langer het stilzwygen te bezwaren, uit vrees dat wellicht de overige zaamgezworenen onverhoeds hunne misdadige voornemens ten uitvoer zouden leggen.

In den avond van den 18den Junij jl., werden de bovengenoemde personen, benevens eenige andere, door Achmad later aangewezen, in hechtenis genomen. In den aanvang ontkenen allen elke deelname aan de voorzegde misdadige ontwerpen, maar; nadat eenige door raden Poespo Admodjo uit de gevangenis geschrevene en onderschepte brieven, welke op de ontworpen gebeurtenissen zinspeelden, aan dezen waren voorgelegd, was hij de eerste, die zijne schuld beleed, waarop al de overige tot bekentenis werden gebragt, met uitzondering van raden Prawiro di Poero, zijnde uit de voorloopige instructies gebleken, dat deze de overigen had overgehaald, om aan zijne voornemens deel te nemen.

De wraak over zijne verwijdering van Java en het verdriet, zich niet aan zijne neigingen tot verkwijping, spel en amfioenschuiven te kunnen overgeven, schijnen de aanleidende oorzaken tot het opvatten zijner voornemens te zijn geweest. De zaak zoude verder voor den raad van justitie worden gebragt.

Op den 11den en 50sten Augustus zijn weder aardschuddingen waargenomen. De weersgesteldheid kenmerkte zich, gedurende de geheele maand Augustus, door hevige winden uit het oosten en zuid-oosten, van tijd tot tijd vergezeld van regenbuijen. Deze winden hebben wel vele vruchten doen afvallen, maar desniettemin is de stand der cultures bijzonder gunstig te noemen. De notenpluk klom van 13,022,796 pitten in de maand Julij tot 16,457,449 pitten in Augustus. Deze hoeveelheden hebben opgeleverd over Julij 50,401 pd. foelie en approximatief 104,228 pd. noten, over Augustus 57,235 pd. foelie en approximatief 131,656 pd. noten.

Aan islands pakhuis zijn afgeleverd 50,401 pd. foelie (productie van Julij) en 72,258 pd. noten (productie van April).

In de prijzen der levensmiddelen, die nog steeds zeer hoog waren, is echter gedurende de maand Augustus eene kleine daling waargenomen.

De nieuwe, met den 1sten Augustus opengestelde, bazaar voldeed uitmuntend.

Madura. Het Nederlandsche koopvaardij-schip *Osiris*, gezagvoerder Cramer, is op den 7den October nabij het eiland Manok, ten noorden van Raas, gestrand. Op het vernemen van dat ongeluk zijn terstond praauwen en kruisbooten afgezonden en is medegedeeling gedaan van een en ander aan den resident van Soerabaja.

De kruisbooten en praauwen schijnen, door stroom en wind verhinderd, het schip niet te hebben kunnen bereiken, en zijn onverrichter zake teruggekeerd. De laatste berichten luidden, dat het schip zoude verlaten worden, zijnde er geene tijding van het verlies van menschenlevens ingekomen. De groote afstand tusschen Sumanap en de plaats, alwaar het ongeluk heeft plaats gevonden; geven weinig hoop, dat er veel van de lading zal kunnen gered worden.

Banka. Den 30sten September jl. werd bericht ontvangen van het aanwezen van kleine zeerooversvaartuigen, alsmede dat zij eenige visschers op de kusten van het district Djeboes hadden aangerand en geplunderd; terwijl mede nabij het eiland Poeloe Pandjang, gelegen voor de monding van de Marawangrivier, eene sampan met verdachte personen was gezien.

Dadelijk werden drie kleine gewapende vaartuigen; bemand met matrozen van eene kruispraauw en eenige ingezetenen der plaats uitgezonden, ten einde de roovers op te sporen met het gevolg, dat eene rooverspraauw twee dagen later bij Karang Seriboe, beoosten Muntok, werd ontdekt en vervolgd. Het mogt niet gelukken de roovers in handen te krijgen, vermits zij, sneller roeiende, naar den Sumatrawal zijn ontsnapt. Eene kleine, doch sterkbemande rooverspraauw is verscheidene malen in de nabijheid der Nangka eilanden gezien.

Van de derwaarts gestevende kleine vaartuigen is nog geen bericht ontvangen.

De kruispraauwen zijn op verschillende punten van het eiland kruisende, terwijl Z. M. stoomschip Samarang, op zijne reis naar Riouw, ook de Noordelijke kusten van Banka en de Toedjoe eilanden zal bezoeken.

Op den 26sten September is op de hoogte van Tandjong Poeni verongelukt eene op Europeesche wijze getuigde tjemplong, gevoerd door A. A. Abels, groot zeven lasten, komende van en te huis behoorende te Bezoeki en bestemd voor Riouw.

Het vaartuig is, na op eene zandbank te hebben gestooten, verongelukt; de equipadje, bestaande uit zes man, is gered.

Op het vernemen dier tijding is eene kruisboot afgezonden, om hulp te verlenen; deze heeft de bemanning naar Muntok overgebragt, doch van de lading niets kunnen redden, dan eenige inventaris-goederen.

De weersgesteldheid was gedurende de maand September vrij droog, tengevolge waarvan in sommige districten gebrek aan water bestond en de mijnarheid schade leed.

Celebes. Berigten over de maand September luiden als volgt:

De padi-oogst was op de meeste plaatsen afgeloopen en gunstig uitgevallen. Het nog te veld staande gewas liet zich mede gunstig aanzien. De aanplant van tweede gewassen werd zoo veel mogelijk bevorderd.

De handel te Macassar was vrij levendig. Van 10 Augustus tot 10 September liepen aldaar de haven binnen 4 Nederlandsche, 8 Engelsche, 1 Deensche en 1 Hamburgsch, en vertrokken 10 Nederlandsche, 1 Hamburgsch en 2 Engelsche schepen. Het aantal aangekomene inlandsche vaartuigen, zoo van Java en elders, als van kustplaatsen op Celebes-zelf, bedroeg in genoemd tijdvak 118, terwijl vertrokken 102. Ingevoerd werden voornamelijk koffij, rijst, tripong, was, lijnwaden, garen en amfoen; uitgevoerd rijst, tabak, koffij, paarmoor, gambier, enz.

Van zeeroof werd niets vernomen.

Op den 27sten September ontving men te Macassar het bericht, dat op het Feigmouth-rif een driemastschip vast was geraakt. De commandant van Z. M. stoom-

schip Suriname, naar Soerabaja bestemd, werd verzocht, om zijne reis langs gezegd rif te nemen en de mogelijk vereischt wordende hulp te verlenen. Sedert had men te Macassar hieromtrent niets meer vernomen.

De gezaghebber van Saleijer bezocht, in de maand Augustus, naar gewoonte de zuidelijke regentschappen van dat eiland, waar hij alles in rust en orde aantrof. De hoolden werden door hem aangespoord, om te volharden in het zich onthouden van handel met de Bonijers.

Ook de gezaghebber van Boekomba en Bonthain bezocht verscheidene regentschappen zijner afdeeling, waar hij mede alles rustig vond.

Berigten omtrent Boni over Boekomba te Macassar ontvangen, behelsden, dat een Bonisch zending bij kraeng Badjang was gekomen met een brief, houdende last, om alle zendingen van het Gouvernement, alsmede Aroe Palakka, zoo hij te Kadjang mogt komen, om het leven te brengen. Dezelfde last zoude door geheel Boni verspreid zijn. Kraeng Kadjang en Kraeng Boekomba kregen last versterkingen aan te leggen en zouden, indien zij aan dit bevel niet voldoen, als vijanden van Boni beschouwd worden. De versterking te Balangtieng werd, ten gevolge van het aanwezen van Aroe Palakka te Boekomba, sterk bewaakt.

Zoowel te Kadjang, als te Sandjai, Boelo Boelo en Boni was men zeer bevreesd voor de gevolgen van het vermoorden der zendingen van Aroe Palakka.

Uit de Noorder districten wordt gemeld, dat de rust in de bergdistricten hersteld en een groot gedeelte der bevolking, dat allengs gevlugt was, weder naar zijne negorijen is teruggekeerd. In opvolging der jaarlijksche gewoonte, zond ieder bergregentschap lieden naar Maros, om aan de wegen aldaar te arbeiden. Kraeng Gantaraug, een der vijandelijke aanvoerders, die voornemens was in het tweede pacht-district invallen te doen, is op het vernemen der nederlaag van Doeloeng Lameroe met zijne bende teruggetrokken. De verschillende nederlagen, door den vijand achtereenvolgens ondervonden, hebben hen hoogst waarschijnlijk ter verlating van het geheele gouvernements grondgebied genoopt.

Amboina. Gedurende de eerste helft van de maand September jl. was het weder droog, terwijl het gedurende de laatste helft bijna aangehoudend regende.

De gezondheidstoestand der bevolking was in de laatste helft dier maand minder gunstig dan in de vorige maanden.

Menado. De geruchten omtrent het heerschen van pokken in de landen op de Noordkust van Celebes zijn gebleken ongegrond te zijn.

Niettegenstaande de Z. O. wind sterk doorwoei, bleef de regen gedurende de maand Augustus jl. aanhouden.

In de eerste helft dier maand hadden dagelijks, en soms tot twee of drie malen daags, ligte aardbevingen plaats; later is dit natuurverschijnsel slechts enkele keeren waargenomen.

De padi-oogst van de drooge velden is afgeloopen en heeft over het algemeen een goed resultaat opgeleverd.

De aanhoudende regen oefende een nadeeligen invloed uit op het plukken en bereiden van koffij.

De levering bedroeg dan ook slechts 2008^{120/123} picols, zoodat op ult. Augustus 17203^{120/123} picols.

De tweede oogst zal minder bedragen dan verwacht werd, doordien vele vruchten aan de boomen zijn verrot of ontijdig zijn afgevallen. (Jav. Ct.)

Samarang, 21 October. Men schrijft ons van *Atapoepoe*, dd. 9 September, het volgende.

Van een mijner kennissen heb ik vernomen, dat op Java het gerucht verspreid was, dat de post te *Atapoepoe* geheel omsingeld is; mogt dit gerucht door het een of ander blad geplubiceerd zijn, dan wensch ik gaarne, dat het door middel van uwe courant tegengesproken worde.

Gij kunt gerust zeggen, dat de militaire commandant en civiele gezaghebber van *Beloe* (midden *Timor*) te *Atapoepoe* tot dus verre nog niets van die omsingeling bespeurd hebben, en dat men in de redoute zeer rustig bezig is met het oprigten van nieuwe tijdelijke gebouwen.

— Op den 1 dezer zijn alhier aangekomen de scheepskapitein *Rabere* en zeven matrozen, afkomstig van het Fransche schip *l'Equator*, dat met steenkolen beladen en bestemd is voor *Calcutta*. Volgens mededeeling van den gezagvoerder, werd de equipage, terwijl het schip in de Torresstraat tusschen de riflen lag, door eene menigte roovers aangevallen en, daar men geene wapenen aan boord had, moest men toen besluiten het te verlaten, hetgeen met twee sloepen geschiedde.

Heden zijn zij naar *Dilly* (*Timor*) gegaan, ten einde van daar met het schip *Concordia* naar *Mauritius* te vertrekken.

De andere sloep, waarin zich de stuurman en vijf andere matrozen bevonden, is, voor zoo ver bekend, nog niet terecht gekomen.

— Te *Atapoepoe* zijn de koortsren weder menigvuldig; de Thermometer teekent van 's morgens 10 tot 's middags 4 uur niet lager dan 94° F. Sedert April hebben wij geen droppel regen gehad; overigens leven wij in de vallei zeer wel, van tijd tot komen er schoeners en brikken, om sandelhout en was te laden, en brengen dan tevens provisiën en dranken mede, welke hier tegen civiele prijzen verkocht worden.

— Bij eene bevordering, waaromtrent wij later bericht zullen geven, is de heer R. F. de Seyff, kapitein der infanterie en adjudant van Z. E., vroeger in zijn rang gedetacheerd bij het wapen der genie, en als zoodanig chef van het topografisch bureau, zoodat belast geweest met belangrijke geodesische opnemingen en verificatiën, benoemd tot majoor. Men denkt dat hij in zijne tegenwoordige betrekking geëmployeerd zal blijven.

— In den morgen van den 18den dezer heeft de matroos Peter Costello, van het Ned. schip *Maria Adriana*, kapitein van der Held, terwijl hij met het ligt van het anker bezig was, het ongeluk gehad in zee te vallen en te verdrinken. Het lijk is tot heden nog niet gevonden.

— De heer Pietro Spinelli, die zich alhier sedert eenigen tijd als marmeren beelden-verkooper gevestigd

heeft, is in den nacht van den 19den dezer, omstreeks 3 uren, uit het venster van zijn bovenhuis gesprongen, waardoor hij onderscheitende kwalzingen bekomen heeft; hij is ter verdere verpleging in het militaire hospitaal alhier opgenomen.

(Sum. Adv. Bl.)

Soerabaja, 16 October. Den 4den Oct. is Z. M. stoomschip *Madura* van Macassar naar de reede van Badjoa gestoomd, ter aflossing van de *Kinsbergen*, die naar Macassar vertrekt, om na veertien dagen oponthoud, de *Madura* weder te komen aflossen.

— Men meldt ons van Macassar, dd. 2 Oct.

Bij de vloot is alles wel; alleen heeft men a/b. van de *Medusa*, het verlies te betreuren van den heer Elders, officier der administratie, die op het Noord-Eiland in Straat Saleijer is begraven. Van Boni kan weinig gemeld worden; alleen was er in de laatste dagen sprake, om Signy te atakeeren; ook wilde men weten, dat er plan tot toenaadering bestond van den kant der Koningin van Boni; Signy alleen zou zich daarentegen verzetten. Om den noord van Macassar zijn steeds kleine expeditie; in de nabijheid van Maros en andere noorderdistricten. De gezondheid des legers is gunstig te noemen. De kolonel Staring heeft het commandement der expeditie, voor het gedeelte der zeemagt, overgegeven aan den kapitein-luitenant ter zee Westoroven van Meeteren, commandant van de schroefcorvet *Medusa*. (Soer. Ct.)

Soerabaja, 17 October. — Dezer dagen is ter kennisse der politie gekomen, dat alhier in omloop zijn valsche muntstukken van f 2½.

Wanneer men er niet bijzonder op let, kan men er licht mede bedrogen worden, hetgeen reeds bewezen is, doordien de stukken, die door de politie zijn achterhaald, reeds in omloop waren gebragt. — Bij eenigzins nauwkeuriger onderzoek, zijn ze echter zeer gemakkelijk van de echte te onderscheiden. Het exemplaar, dat wij zagen, is van kleur eenigzins verschillend van de echte en, als men het op een steenen vloer laat vallen, geeft het een dofferen klank. Het borstbeeld is zeer gelijkend, maar het geheel minder fijn van aanzien en onzuiver, zoodat het waarschijnlijk in een vorm is gegoten, die op een echt exemplaar was vervaardigd, hetgeen dan ook bevestigd wordt door het randschrift God zij met ons, dat later uit de hand er schijnt te zijn opgesneden, en ongeveer het volgende verwarde opschrift van verkeerd en omgekeerd geplaatste letters vormt, om ver oas vs, waarvan de figuren er zeer ongelijk en sommige zeer onduidelijk zijn op gebragt.

Bezoeki. — Op den 3den October jl. zijn, op de hoogte van de dessa Goemoek, nabij Panaroekan, uit zee opgenomen, vijf Inlanders, gezeten op de kiel van eene praauw; deze menschen, die te huis behoorden in de dessa Hadowara onder Sumanap, waren op den 1sten dier maand van daar vertrokken; zeilende op de hoogte van den berg Ringit, hadden zij het ongeluk met de praauw omteslaan, waarbij eene som van f 1800.— bestemd om padi te Panaroekan optekopen; geheel verloren is gegaan.

Door het bestuur is het noodige in het belang dier vijf personen verrigt.

— Heden morgen om zes uren heeft een *Avanni* metselaar van beroep, in eene vlaag van opgewondenheid, veroorzaakt door jalousie, zes personen verwond, waarvan twee zwaar, waaronder de vrouw, die aanleiding tot deze daad gegeven schijnt te hebben. — De dader is ongedeerd door de politie opgevat en in verzekering bewaaring gesteld.

Soerabaja, 20 October. Wij vernemen, dat zich in een huis in de Rozenidoornlaan het reeds zoo dikwerf verhaalde wonder van den steentjesregen herhaalt, en als altijd, zijn de steentjes zoo discreet van niemand te kwetsen. Wellicht is de bedoeling van die welopvoede steentjes, om een ongewenscht bewoner te doen verhuizen.

— Heden nacht is in de pakhuizen van de firma L. Johan een dief ingebrooken en heeft daar voor een waarde van ongeveer f 250.— ontfreemd. Hij zal er echter weinig genot van hebben, want de politie heeft hem reeds in de gevangenis gedomicilieerd.

— Aangaande het ongelukkig wedervaren van het Nederlandsche schip *Osiris* vernemen wij, dat nadat het op den 5den dezer, des morgens te 7 uren op een straat Raas gelegen, rif gestooten had, het gelukt is een klein gedeelte der lading, ongeveer 5000 picols koffij, cc. 200 kanassers suiker en een groot gedeelte der scheeps inventaris, in praauwtjes over te scheppen en te Sapoedi en Raas te bergen. Onmiddelijk na het stooten zag men de looze en een gedeelte der vaste kiel boven water drijven en ontdekte men 4 voet water in het schip.

Alle pogingen, om het schip van de klip vrij te krijgen door tegenbrassen der zeilen; het over boord werpen van een gedeelte der lading en gestuit, het uitbrengen van zware trossen, waren vruchteloos.

Daar het water in het schip steeds klom, was men op den veertienden dezer, toen het reeds 4 voet hoog in het tusschendeiks stond, verplicht den bodem te verlaten. De gisting der suiker deelde zoodanige bedwelmende eigenschappen aan den dampkring mede, dat de equipage niet meer in staat was om meerdere lading te ontruimen, en men; zoo wel bij den gezagvoerder als bij de overige scheepelingen, verschijnselen van onmagt heeft waargenomen. (Oostpost.)

LAATSTE BERIGTEN.

Marseille, 9 September. De *Akibar* van den 6den zegt, dat de militaire autoriteiten in Algerie alle vóór zorgmaatregelen hebben genomen tegen eventualiteiten, welke het gevolg zouden kunnen zijn van onlusten en vijandelikheden in Marocco.

De hertog en de hertogin van Malakoff zijn heden morgen alhier scheep gegaan, zich begevende naar Alicant en Madrid.

Rome, 6 September. De pous is aan koorts hiden geweest, waardoor hij gedurende eenige dagen volstrekt geen audientie heeft kunnen verlenen. Heden vindt hij zich beter; hij zal binnen kort naar zijne villa te Castel Gandolfo vertrekken.

Opels, 6 September. De geruchten van ministerie- veranderingen blijven stand houden.

Orin, 8 September. Aan de leden der Toscaansche Ratie is door het stedelijk bestuur alhier het bur- chap d'zer stad opgedragen.

Priest, 9 September. Het Fransche transportschip *France* heeft hier gisteren 499 Oostenrijksche krijgs- vangen uit Algerie aangebracht.

NEDERLAND.

den specialen Correspondent van den Java-Bode. (Vervolg.)

halve de hogere belooningen, die aan de dienst- vonden bij het leger in Indië worden uitgekeerd — geef mij dat ik van dit onderwerp een oogenblik — heeft het gouvernement nog een anderen atregel ten gunste der indische militairen genomen, maatreel geldt de gepensioneerde officieren. Tot verre waren dezen verpligt, hun pensioen in het land te verteren of, ingeval zij zich buitenlands vonden, een derde gedeelte daarvan te missen. Thans zijn volkomen vrij gesteld van die beperking. Het dan ook nog al een vrij beknopend denkbeeld, om enen, die den lande jaren lang met lichaam en geest had gewijded, op het laatste huns levens- soort van consumptie-machines te maken, want geheele bepaling was het gevolg der overweging, dan het vaderland en niet het buitenland door hunne versterkingen zou worden bevoorregt. Och ware dit het ge onderwetsche begrip, dat bij ons nog gehuldigd vort. Wij mogen evenwel niet te hard klagen; zoo gezamenhand ruimen wij al het verouderde op, dat meer strookt met de eischen en behoeften van en tijd. Dezer dagen is daartoe weder een verzoek aan van ene zijde, waarvan men het oppervlakkig schouwv niet verwachten zou. Eenige professoren Akademie te Groningen hebben zich bij adres tot Minister van buitenlandsche zaken gewend, onder erkenniss van den senaat, met opzettelijke en uitvoe- ontwikkeling en betoog, dat voortaan een vrijerruik der Nederlandsche taal voor allerlei wetenschap- mededeelingen en werkzaamheden aan onze aka- dien dient plaats te hebben, en dit wel vereenigd met krachtige handhaving van de studie der oude let- kunde, ter voorbereiding voor en ter beoefening aan de hoogeschoolen.

De hoogleraren verlangen meer bepaald:

1) Wat de aantekening van de handelingen en de sluiten van den senaat, als mede de openbaarmaking daarvan betreft, dat hij voortaan altijd verpligt zijn is, die in de Nederlandsche taal te doen plaats heb- den.

2) Dat aan elke faculteit voor hare examens, aan ten aanstaanden doctor voor zijne promotie, en vooral ten hoogleraar voor zijne collegies, zoolvel als voor enige academische redevoering, en elken rector voor ne rede bij 't nederleggen zijner waardigheid, ook onder bijzondere aanvraag, de volle vrijheid moge ver- ad worden, om, zoo hij dit best acht, in het Latijn, ar anders in het Nederlandsch te spreken. De aard elk te behandelen onderwerp zal van zelf die keuze maalen.

Het antwoord van den Minister is ligt te voorenen wacht tot de regeling van het hooger onderwijs in een der dessert schalen van het *diné russe*. Tot lang zullen de dissertatie, zelfs over windmolen stoomwerktuigen, in 't latijn geschreven worden. onder te willen beweren, dat al onze dissertatie mees- tstukken zijn en alle professorale redevoeringen een vreden druk zouden vereischen, is het toch in het belang der beschaving, dat ook zij, die geen latijn ver- staan, er kennis van kunnen nemen. Met den stand geleerde is ook de noodzakelijkheid eener taal voor leerden verdwenen en terget worden in onzen tijd gingen aangewend, om zelfs den vorm der weten- schappelijke mededeelingen zoodanig in te rigten, dat et algemeen er nut van trekken kan. Van daar die looze populaire werken, die op ieder gebied verschie- en. Professor Kaiser gaf er zelfs een over de astro- nie, en zoo gij Witkamps uitgave de vriend van Ar- en en Rijken nagaat, zult gij daarin van menig afge- okken onderwerp eene populaire voorstelling vinden, Costa geeft zelfs over den Bijbel... eene po- laire exegese en bijbelkritiek! Straks krijgen wij eene populaire behandeling der metaphysica, mogelijk wel ue populaire editie van Kant of Hegel. Zoo heel er zijn wij daar niet af: eene volksuitgave van Schol- e theologie is reeds in bewerking.

Maar wij willen er geen kwaad van zeggen. Die arbeid is althans verre verkieslijk boven eene bemoeie- king van de wetenschappen door het gebruik maken van onbekende vormen; indien slechts zij, van wie dien arbeid ontvangen, op de hoogte zijn van ene zaak. Dit wordt niet zoo algemeen begrepen nog dezer dagen, werd er een prospectus rondge- den van een nieuw tijdschrift, *De Dilettant*, dat door ettanten voor dilettanten zou worden geschreven. eene leiding achten wij voor onze ontwikkeling alrijk in eene maatschappij, waar zoo vele zien- en zijn, mogen zich de kortzigtigen niet tot leidslie- der kortzigtigen opwerpen. Eene betere poging tot bevordering van kennis ach- wij die, welke de heer Levijssohn Norman met nge anderen in Delft in het werk stelde, waar hij een museum oprichtte, dat uitsluitend gewijd is aan ge- nisten die Indië betroffen. Gij ziet er gebeurt nog wat goeds in Delft, al hebben er ook in den laat- tijd vele zaken plaats gehad, die geenzins leiden aden, om het publiek met de inrigting der delftsche emie te verzoenen. Voor korten tijd nog werden van vijftien personen, die zich voor het examen velden, negen afgewezen, terwijl het u bekend is, hoe onlang een Indisch ambtenaar, die her- warts was gekomen, om door het volgen van den cursus der delftsche school zijne carrière te verbeteren, die menig blijk van geschiktheid voor de dienst had gegeven, evenzeer afgewezen werd, op grond, dat hij het alles wist, wat op de collegies geoordeeld wordt. Sonder twijfel zal men langs dien weg in Indië zeer

geleerde menschen krijgen, maar of dit nu wel juist in de grootste behoefte voorziet, zouden wij niet zoo regtstreeks durven beweren. 't is zoo, wij zijn ver van Indië verwijderd, maar het komt ons toch voor, dat gij aan een man met gezond verstand, ijver en zaakkennis, meer hebt dan aan een, die misschien veel geleerder is dan de gouverneur-generaal en de minis- ter van kolonien te zamen, maar daarom nog te on- geschikt kan wezen, om postmeester te zijn op Schok- land. Ik noem Schokland om elken schijn van per- sonaliteit te ontgaan, want gij weet, wij hebben Schok- land doen ontruimen. (Zoo kweekt men matrozen in Nederland.) (Wordt Vervolgd.)

ZWEDEN.

Men verzekert bij herhaling, dat de Zweedsche regering aan den landdag, in zijne ophanden zijnde bij- eenkomst, eene wet zal aanbieden tot verbetering van den toestand der zulken, die eene andere godsdienst dan de heerschende belijden. Het departement van justitie zou dit vraagstuk reeds aan de goedkeuring van het opperste gerechtshof hebben onderworpen.

BRITSCHE-INDIE.

In de *Straits Times extra* van 15 October lezen wij: Het leedwezen deelen wij het, hier sinds eenige da- gen loopende, pijnlijke gerucht mede, dat het schip *Mary Shepherd* in een storm geheel zoude vergaan zijn. Deze bodem verliet, den 18den Mei j., Bombay, een gedeelte van het 78ste regiment bergschotten aan boord hebbende, als: de majours-titulair G. A. Lockhart en A. Mackenzie, de kapiteins A. W. P. Weekes en M. B. Walker, de luitenants W. W. Young, M. Thomson, J. N. Gower, R. Clay en C. H. Bindon, de assistent- chirurgijn S. S. Skipton; 22 sergeanten, 5 tambours, 10 korporaals, 499 mannen, 14 vrouwen en 30 kin- deren.

Met wil, dat de *Gipsy-Bride*, die den 25sten Julij in de Simonsbaai ankerde, op de Agulhas bank, tegen de *Mary Shepherd* gestooten heeft; beide bodems hadden troepen aan boord, de eerste van Calcutta, de tweede van Bombay.

Daar dit ongeluk des nachts, te midden van een he- vigen storm, plaats vond, is het de *Gipsy-Bride* onbe- kend, wat, na de aanzeiling, van de *Mary Shepherd* ge- worden is. Men vreest echter, dat dit ongelukkige vaar- tuig met man en muis vergaan is, daar er sedert niets meer van gehoord werd.

Een jongen kwam van de *Mary Shepherd* op de *Gipsy-Bride* over en maakte den naam van zijn vaarttuig bekend.

Het gebeurde van de aanzeiling dezer twee schepen is te Madras door kapitein Duncan Smidt van de *Seapearl*, welk vaarttuig in het begin dezer maand van de Kaap aldaar aankwam, bekend gemaakt.

Wij hopen van harte, dat het berigt van het zin- ken der *Mary Shepherd* ongegrond moge blijken, alhoec

wel deze hoop geheel ijdel schijnt, de onstandigheden in aanmerking gehomen, waaronder de aanzeiling plaats greep.

COCHIN-CHINA.

Berigten van Turon, dd. 22 September, behelzen, dat de Fransche admiraal, na vier maanden vruchteloos onderhandelen met de Cochinchinezen, besloten had, op nieuw den oorlog te beginnen, en dat hij 'al de bat- terijen en versterkingen, den 15den September, met de bajonet veroverd heeft. De geallieerden verloren 4 man en bekwamen 46 gewonden. Het verlies aan de zijde des vijands was zeer aanzienlijk, terwijl hij tevens 48 kanonnen verloor. De vijand heeft de ver- sterkingen verlaten er is meer dan 7 mijlen landwaarts ingetrokken.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!
De groote moeilijkheid, die gedurig ondervonden wordt om koelies te krijgen, telkens wanneer eene militaire expeditie ver- trekken moet, en welke nu weder, naar ik hoor, in groote mate ge- voeld wordt bij het vertrek der troepen voor de 2e Bonische expeditie, geeft mij aanleiding de aandacht der bevoegde autoriteiten op dit punt te vestigen. Het is niet te ontkennen, dat het gerucht eener expeditie, juist omdat er koelies moeten geleverd worden, altijd de inlanders angstig en bevreesd maakt. Dit is thans weder zoezeer het geval, dat gedurende eenige dagen in de stad en voor- steden bijna geene koelies zijn te krijgen geweest. Het spreekt van zelve, dat dit eene groote ongezondheid voor den handel te weegbrengt, daar de prauwen, niet gelost of geladen konden worden.

Het is mij voorgekomen, dat welligt in dit ongemak zoude kunnen worden voorzien, door op ieder der hoofdplaatsen, of daar waar het gouvernement zulk dienstig zoude keuren, bataillons koelies op te rigten. Deze zouden langzamerhand door vrijwilligers kun- nen worden daargesteld. Hoewel ik mij niet vermeten zal in bijzonderheden te treden, geef ik de volgende punten alleen aan, om mijn denkbeeld te ontwikkelen. Deze koelies woneh in de Kam- pongs, hetzij vereenigd, hetzij gescheiden; zij staan onder het toezigt van een Europ. officier en van Inlandsche onderofficieren, waartos liefst, met eene kleine toelage boven hun pensioen, gepensioneerde militairen konden bezigtigd worden. — Eens in de week komen zij bijeen, om geoefend te worden in het marcheren in massa en het aanstaan en dragen van verschillende goederen; even als de barissan zouden zij kunnen gekleed worden met een blaauwen broek, wit hemd en gordel, op eene zichtbare plaats het nummer van het bataillon dragende. — In vredetijd zouden zij genieten eene kleine soldij bv. f. 3—3 s maands; in tijd van oorlog be- zigtigd wordende, zoude hunne gage kunnen gesteld worden gelijk aan die van een inlandsch soldaat. Zij zouden tegen behoorlijke betaling in vredetijd kunnen bezigtigd worden voor de landwer- ken van waterstaat en genie, de militaire arsenalen en magazijnen, het onderhoud der wegen enz. of, zoo het gouvernement hen niet allen noodig heeft, zouden zij bij particulieren kunnen werkzaam zijn.

Het is te verwachten, dat als hierdoor een militaire geest in hen kon worden opgewekt, men, wanneer eene expeditie hunne diensten noodig maakt, bij de hand heeft eene geoefende en aan discipline gewende menigte, waar men meer op zal kunnen rekenen dan op de gewone koelies, die soms door dwangmiddelen, soms vrijwillig, zijn in dienst getreden, doch bij de eerste gelegenheid de beste, zich aan deze dienst trachten te onttrekken.

(Redactie)

SCHIEPSBERICHTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDEES.	VAN.	NAAR.
21 October	Nederlandsch	St. Michael	F. F. Janssen	Algie	Batavia
"	Engelsch	Anglo-Saxon	James Laird	Foo-Chow-Foo	18 Oct. Amsterdam
"	"	Loedhank	Waters	Sangaporo	10 Sept. Londen
"	"	Young Queen	John Murray	"	10 Oct. Liverpool
"	"	Dolphin	G. Murray	Hongkong	24 Sept. Kelsoe, Milanden
"	"	Charis	W. A. Suckell	Shanghai	20 Ang. Beauls Ayres
"	"	John Esper	Jones	Singapore	1 Sept. Palmyra
"	"	Sea Queen	J. L. Lamzed	"	4 Oct. Londen
"	"	Robin Hood	G. Cobbs	Whampoa	1 Sept. "
"	"	Cambala	Wm. Fraser	Shanghai	15 Sept. "
"	"	Wagool	J. Larline	"	25 "
"	"	Bunker Hale	Leslie W. David	Singapore	3 Oct. "
"	"	Vijf Vrienden	C. Johans	Batavia	20 " Rotterdam
"	"	Kaap Hoorn	L. J. Dik	"	23 " "
"	"	Annaadale	J. G. Atcheson	Whampoa	30 Sept. Londen

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDEES.	VAN.	AGENTS.
21 October	Deepsch.	Callas	J. C. Schmidt	Manila	21 Sept. Metzendorf, Wilms & Co.
"	Gour.	de Draak	P. H. van Weelden	Banjermassing	27 Oct. "
"	Ned. Indisch	Maando	A. Couteron	Samarang	21 " W. Cassa Ald. Vries
"	"	Gertrude	J. M. Sobels	Tjilatjap	25 " Pale, Stricker & Co
"	"	Harol Baris	Sech Arch.	Bali	19 Oct. Pale, Stricker & Co.
"	"	Kim Haging	Oej Bokong	Bion	21 Sept. Metzendorf, Wilms & Co.
"	"	Fookool Hail	Said Aboebakar	Samarang	18 Oct. "
"	"	Onderkerk v/d. Amstel	D. H. Kramer	Pecalongan	30 " Metzendorf, Wilms & Co.
"	"	Jenoer	Said bin Alie	Palembang	8 Oct. Pale, Stricker & Co.
"	"	Ajlmanten	Lie Oentat	Banjermassing	28 Sept. Metzendorf, Wilms & Co.
"	"	Fathoor Rachman	Sech Basassa	Soerabaya	28 Sept. Metzendorf, Wilms & Co.
"	"	Avik	K. Ahlberg	Glasgow	30 Junij Pitcairn, Syme & Co.
"	"	Telegraph	P. B. Rulofs	Port Phillip	20 Oct. Macleins, Watson & Co.
"	"	Veld Allim	Sech Alhabassij	Sumanap	11 Oct. B. J. Jacobs.
"	"	't Union	Cheribon	Cheribon	22 Oct. Paul & Stichaud.
"	"	Jessore	C. Guchet	Samarang	22 Oct. J. Cazard & Co.

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDEES.	BESTEMMING.	AGENTS.
Nederlandsch	Adèle	H. B. E. Jaski	Amsterdam	Haeger & Schuurman
"	Cosmopoliet	Westrauk	Amsterdam	"
"	Julie Claire	A. van Oosterom	"	"
"	Sophie Koningin der Nederlanden	L. A. Klein	Rotterdam	Schimmelpenninck & Co.
"	Eduard Maria	M. F. Remmers	China	"
"	Dolffe	C. B. Brandligt	"	"
"	Johannes Anthonius	F. Metz	"	Landberg, Bessot & Bie & Co.
"	Cheribon	Coers	"	"
"	Ferdinand en Louis	J. K. de Weerd	"	Jacometti & Co.
"	Johannes Hendrikus Ferdinand	G. H. Lodewijks	"	J. Oentat & Co.
"	Telegraph	Roufus	Rotterdam via Padang	Macleins, Watson & Co.
"	Malajer	Bok	"	Daming, Schröder & Co.
"	Soerabaya	de Sper	"	"
"	Gehr. Houtman	Bux	Nederland	Dümler & Co.
"	Dobitwijk	Swart	"	Metzendorf, Wilms & Co.
"	Rotterdam	H. Poort	Soerabaya	Beynat & Vinju.
"	Alexander	Dakker	"	van Ommeren, Rueb & Co.
"	Koerier	T. A. Bolsman	"	"
"	Geerttrude Maria	J. Mulder-Drenht	Exp. Boni	B. Kopersmit & Co.
"	Ridderkerk	Teestink	"	"
"	Tonia	C. F. Eemala	"	"
"	Aucear Salm	Said bin Oemar	Cheribon	B. J. Jacobs.
"	Nakre Madil	Said bin Achmat Segaf	Pontianak	"
"	Fathoor Rachman	Said bin Segaf	Sumanap	Buis, Jacobsen & Co.
"	Boegroel Khrim	Said Honeman	Palembang	"
"	Safjol Gair	Sech Basarahiet	Cheribon	"
"	Al Gasmie	Sech Bahasoan	"	"
"	Bunda Bahair	Sech Daheima	Soerabaya	"
"	Fathol Hail	Sech Bahasoan	Samarang	"
"	Harol Baris	Sech Mah. Arfan	Indramajo	"
"	Kalimantes	Lie Oentat	Cheribon, Sam. Banjerm.	"
"	Poekel Hail	Said Mookin	Singapore	"
"	Jenoer	Said bin Alie	Palembang	"
"	Fathoor Rachman	Sech Basassa	"	"
"	Arbaine	F. Chastan	Macasser	Cassette & Co.
"	Sara Elisabeth	D. Schaymer	"	"
"	Gaze Hound	Eras	China	Macleins, Watson & Co.
"	Anna Beatrix	G. Justice	Hongkong	"
"	Joseph Beatrix	A. G. Wandall	Singapore	Martin, Dyon & Co.
"	Herlief Trille	Davidson	"	C. Bahs & C. Kinder.
"	Cosmopoliet	Holm	"	Macleins, Watson & Co.
"	Lacoum, Christiana	Vogler	Nederland	Metzendorf, Wilms & Co.
"	Naropa	Collberg	Nederland	"
"	Superior	Ahlberg	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
"	Avik	Klein	"	Metzendorf, Wilms & Co.
"	Dolffin	Klein	"	B. J. Jacobs.
"	Alfred Hermann	W. Brammer	"	M. J. Moermann & Co.

De Particuliere-schepen zijn aangeleid met een...

Vertrokken schepen van Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, NAAR. Lists ship departures from Batavia.

Aangekomen schepen te Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN. Lists ship arrivals at Samarang.

Vertrokken schepen van Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, NAAR. Lists ship departures from Samarang.

In lading liggende schepen te Samarang.

Table with columns: VLAG, NAAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, BESTEMMING, AGENTS. Lists ships in cargo at Samarang.

VREEMDE HAVENS.

Arrived: Dartmouth, 29 Aug. Nieuw Holland, Pak, Amsterdam. Falmouth, 3 Sept. Duyden, Pottersdam, Padang. Valerius Lodewijk, de Jong, Bago-Jasario.

Vertrokken.

Harwich, 5 Sept. Friesland, Mispelblom Beijer, (v. Amst.) Batavia. Portsmouth, 24 Aug. Sunnige, Grigel, (v. Amst.) Batavia.

HANDELSBERICHTEN.

Te AMSTERDAM en ROTTERDAM.

(vervolg)

VAN 23 AUGUSTUS TOT 8 SEPTEMBER 1859.

Droogrijzen. Camphor voortdurend in een vrolijke stemming; de omzettingen tot klimmende prijzen waren zeer belangrijk.

58 à 60 cs, niet aan de markt. Gom Damar met ruimen voorraad, alleen prima kwaliteit gezocht. Goud-Elaetik zonder disponibelen voorraad.

Table with columns: Datum, Beschrijving, Prijs. Lists market prices for various goods like sugar, oil, and other commodities.

Van Loed werden goede merken met 1/2% tot 3/4% betaald; tot die prijzen is weinig beschikbaar voorraad. De vraag naar dit artikel is onbelangrijk.

werden; benevens 47 pakken dito, waarvan 31 pakken van 13 tot 17 cs, en 16 pakken van 17 cs, koppen, vonden.

Kort Handelsbericht van China.

HONGKONG, 26 SEPTEMBER 1859.

Sinds onze laatste berichten werden de navolgende hoeveelheden Thee naar Engeland afgescheept. Van Shanghai met de Steamship 600,500 lb.

Op 21 Sept. De Bengaalsche is steeds dalende, terwijl de Malwa zich goed houdt. De Pakke, waarvan een kleine hoeveelheid aankwam, is gewone geweest.

Kort Handelsbericht der Philippijnsche Eilanden.

MANILA, 22 SEPTEMBER 1859.

Hennep. Omtrek 12,000 pikols kwamen, gedurende de laatste 24 dagen aan. Twee derde daarvan, van Abay afkomstig, werden @ 4 1/2 tot 4 3/4 87 1/2 genomen.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, DEN 26 OKTOBER.

Arak, f 40,- per legger. Koffij, Java f 35,50 geringe voorraad. Padang, f 34,04 - gemiddelde prijs der laatste veiling.

Te SAMARANG, DEN 21 OKTOBER.

Koffij, f 35,50 laatst afdoening. Suiker No. 16, f 16,50 - aangeboden. Indigo, f 4,- voor superieure kwaliteit. Koehuiden, f 60,- per kodie.

Te PASOEROEAN, DEN 19 OKTOBER.

Suiker No. 16, f 16,50 - 2000 pic @ f 16,50 - afgedaan. Rijst, (witte) per koyang f 140,-. Id. (cassia) " " " 110,-.

Table with columns: Naam, Prijs. Lists market prices for various goods like sugar, oil, and other commodities.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van den 23 tot en met den 25 October 1859. Met het Ned. Ind. stooms. Menado, Kap. A. Conteron, de Gouverneur van Timor, Delhi, de heer Lortrey en familie.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 22 tot en met den 25 October 1859. Met de Nederlandische schepen Philips van Marix, Kap. H. van Dijk, en I. Kap. H. van Marix.

CORRESPONDENTIE.

Het artikel over de benoeming van een 1sten stevenscheer te Batavia is ons eerstvolgend No. SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.